

జనరల్ స్టడీస్

భారతదేశ చరిత్ర

సామ్రాజ్యాలు/ సంస్థానాలు — స్థాపకులు

- ❖ విజయనగర సామ్రాజ్యం — హరిహరరాయలు, బుక్కరాయలు
- ❖ బహమనీ సుల్తానా సామ్రాజ్యం — అల్లావుద్దీన్ హాసన్ బహ్మాన్ షా
- ❖ మరాఠా సామ్రాజ్యం — శివాజీ
- ❖ హైదరాబాద్ సంస్థానం — నిజాం-ఉల్-ముల్క్
- ❖ మైసూర్ సంస్థానం — హైదరాళీ
- ❖ బెంగాల్ సంస్థానం — అలీ వర్ధీఖాన్

రాజ్యవంశాలు

స్థాపకులు

- ★ హర్యాంక — బింబీసారుడు
- ★ శైశునాగ — శిశునాగుడు
- ★ నంద — మహాపద్మనందుడు
- ★ మౌర్య — చంద్రగుప్త మౌర్యుడు
- ★ శుంగ — పుష్యమిత్ర శుంగుడు
- ★ కణ్వ — వాసుదేవుడు
- ★ శాతవాహన — శ్రీముఖుడు
- ★ కుషాణ — మొదటి విమర్ కాడ్ ఫైసిస్
- ★ గుప్త — శ్రీగుప్తుడు
- ★ పుష్యభూతి — పుష్యభూతి
- ★ పల్లవ — సింహవిష్ణువు
- ★ బాదామి — జయసింహ వల్లభుడు
- ★ వేంగి చాళుక్య — కుబ్జ విష్ణువర్ధనుడు
- ★ కళ్యాణి చాళుక్య — రెండో తైలపుడు
- ★ రాష్ట్ర కూట — దంతిదుర్గుడు
- ★ చోళ — విజయాలయుడు
- ★ యాదవ — బిల్లముడు
- ★ పీష్టా — బాలాజీ విశ్వనాథ్
- ★ మొగల్ — బాబర్

రాజ్యవంశాలు

రాజధాని

- ★ హర్యాంక వంశం — గిరివ్రజం, రాజగృహ, పాటలీపుత్రం
- ★ శైశునాగ వంశం — వైశాలి, పాటలీపుత్రం
- ★ నందవంశం — పాటలీపుత్రం

★ మౌర్యవంశం	—	పాటలీపుత్రం
★ శుంగవంశం	—	పాటలీపుత్రం
★ కణ్వవంశం	—	పాటలీపుత్రం
★ గుప్తవంశం	—	పాటలీపుత్రం, ఉజ్జయిని
★ పుష్యభూతి	—	కనౌజ్, స్థానేశ్వరం
★ శాతవాహనులు	—	ప్రతిష్ఠానపురం, ధాన్యకటకం
★ పల్లవులు	—	కంచి
★ బాదామి చాళుక్యులు	—	వాతాపి
★ తూర్పు చాళుక్యులు	—	వేంగి
★ కళ్యాణి చాళుక్యులు	—	కళ్యాణి
★ రాష్ట్రకూటులు	—	ఎల్లోరా, మాన్యఖేటం
★ చోళులు	—	తంజావూరు
★ ఢిల్లీ సుల్తాన్లు	—	ఢిల్లీ
★ మొగల్ వంశం	—	ఢిల్లీ
★ విజయనగర సామ్రాజ్యం	—	హంపి
★ మరాఠా సామ్రాజ్యం	—	రాయ్ఘడ్
★ హైదరాబాద్ సంస్థానం	—	గోల్కొండ
★ మైసూర్ సంస్థానం	—	శ్రీరంగపట్నం
★ బెంగాల్ సంస్థానం	—	కలకత్తా

వివిధ చారిత్రక కాలాలకు చెందిన భాషలు

★ సింధు ప్రజలు	—	బౌద్ధుల లిపి/ సర్పలేఖన
★ ఆర్యులు	—	సంస్కృతం
★ జైన, బౌద్ధ మతాలు	—	ప్రాకృతం
★ మౌర్యుల అధికార భాష	—	ప్రాకృతం
★ శాతవాహనులు	—	ప్రాకృతం
★ ఇక్ష్వాకులు	—	సంస్కృతం
★ శాలంకాయనులు	—	సంస్కృతం
★ విష్ణుకుండినులు	—	సంస్కృతం
★ గుప్తుల రాజభాష	—	సంస్కృతం
★ హర్షడి కాలం	—	సంస్కృతం
★ రాజపుత్రుల రాజభాష	—	సంస్కృతం
★ యాదవుల రాజభాష	—	మరాఠీ
★ రాష్ట్ర కూటుల రాజభాష	—	కన్నడం
★ కాకతీయుల రాజభాష	—	సంస్కృతం

★ పల్లవుల రాజభాష	—	సంస్కృతం
★ చోళుల రాజభాష	—	సంస్కృతం
★ బాదామీ చాళుక్యుల రాజభాష	—	సంస్కృతం
★ తూర్పు చాళుక్యుల రాజభాష	—	తెలుగు
★ విజయనగర రాజుల భాష	—	సంస్కృతం
★ ఢిల్లీ సుల్తాన్ల అధికార భాష	—	పర్షియన్
★ మొగలుల రాజభాష	—	పర్షియన్

నాటకాలు

భరతుడు	:	నాట్యశాస్త్ర
శూద్రకుడు	:	మృచ్ఛకటకం
కాళిదాసు	:	మాళవికాగ్నిమిత్రం, విక్రమోర్వశీయం, అభిజ్ఞాన శాకుంతలం
హర్షుడు	:	రత్నావళి, ప్రియదర్శిని, నాగానందం
భవభూతి	:	ఉత్తమ రామ చరిత్ర

మత సిద్ధాంతాలు — సిద్ధాంతకర్తలు

★ ద్వైత సిద్ధాంతం	—	మధ్వాచార్యులు
★ ద్వైతాద్వైతం	—	నింబార్కాచార్యులు
★ ఆద్వైతం	—	శంకరాచార్యులు
★ శుద్ధాద్వైతం	—	వల్లభాచార్యులు
★ విశిష్టాద్వైతం	—	రామానుజాచార్యులు

ప్రాచీన భారత గ్రంథాలు — రచయితలు

★ కౌటిల్యుడు	—	అర్థశాస్త్రం
★ మెగస్తనీస్	—	ఇండికా
★ పాణిని	—	అష్టాధ్యాయి
★ బాణుడు	—	హర్షచరిత్ర, కాదంబరి
★ బిల్హణుడు	—	విక్రమాంక దేవచరిత్ర
★ పతంజలి	—	మహాభాష్యం
★ భారవి	—	కిరాతార్జునీయం
★ విష్ణుశర్మ	—	పంచతంత్రం
★ సోమదేవుడు	—	కథాసరిత్యాగర
★ దండి	—	దశకుమార చరిత్ర
★ కల్హణుడు	—	రాజతరంగిణి
★ విశాఖదత్తుడు	—	ముద్రారాక్షసం
★ కాళిదాసు	—	కుమారసంభవం, రఘువంశం

★ కామందకుడు	—	నీతిసారం
★ ఆర్యభట్టు	—	ఆర్యభట్టియం, సూర్య సిద్ధాంతం
★ హాలుడు	—	గాఢాసప్తశతి
★ ఇలాంగో అడింగల్	—	శిలప్పధికార
★ సుత్తలైసత్తనార్	—	మణిమేఖలై
★ చాంద్ బదరాయ	—	పుష్కరరాజ్ రాసో
★ గుణాధ్యుడు	—	బృహత్కథ
★ ముంజరాజు	—	గౌడవహో
★ భద్రబాహుడు	—	కల్పసూత్రాలు
★ హేమచంద్రుడు	—	వరిశిష్టపర్వణ
★ వసుమిత్రుడు	—	మహావిభాషశాస్త్రం
★ అశ్వహోషుడు	—	బుద్ధ చరిత్ర, సౌందరనందం
★ ఆచార్య నాగార్జునుడు	—	సుహృద్లైఖ, ఆరోగ్యమంజరి, రసరత్నాకరం
★ వాత్సాయనుడు	—	కామసూత్ర
★ శూద్రకుడు	—	మృచ్ఛకటికం
★ వసుబంధ	—	వాసవదత్త
★ అమరసింహుడు	—	అమరకోశం
★ తిరుతక్కదేవర్	—	జీవక చింతామణి
★ వరహమిహిరుడు	—	బృహత్సంహిత, పంచసిద్ధాంతిక
★ వాగ్భటుడు	—	అష్టాంగ సంగ్రహం

విదేశీ యాత్రికులు

నాటి రాజులు

★ మెగస్తనీస్ (గ్రీస్)	—	మౌర్యచంద్రగుప్తుడు
★ పాహియాన్ (చైనా)	—	చంద్రగుప్తు విక్రమాదిత్యుడు
★ హుయాన్ త్సాంగ్ (చైనా)	—	రెండో పులకేశి, హర్షుడు, మొదటి నరసింహ వర్మ
★ డోమింగో పేజ్ (పోర్చుగీసు)	—	శ్రీకృష్ణదేవరాయలు
★ ఇబన్ బటూటా (మొరాకో)	—	మహ్మద్ బీన్ తుగ్లక్
★ అబ్దుల్ రజాక్ (పర్షియా)	—	రెండో దేవరాయలు
★ మార్కోపోలో (ఇటలీ)	—	రుద్రమదేవి
★ నికోలోకాంటి (ఇటలీ)	—	మొదటి దేవరాయలు
★ సులేమాన్ (అరబ్)	—	అమోఘవర్షుడు

శాసనాలు

శాసనకర్తలు

★ నాసిక్ శాసనం	—	గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి విజయాలను తెలియజేస్తూ, అతడి తల్లి గౌతమీబాలశ్రీ వేయించింది.
★ నానాఘాట్ శాసనం	—	మొదటి శాతకర్ణి విజయాలను తెలియజేస్తూ, అతడి భార్య నాగనిక వేయించింది.
★ ఐహోల్ శాసనం	—	రెండో పులకేశి విజయాలను తెలుపుతోంది. ఈ శాసనాన్ని రవికీర్తి రచించాడు.

- ★ హాతిగుంపు శాసనం — దీన్ని వేయించింది కళింగ చక్రవర్తి ఖారవేలుడు.
- ★ అలహాబాద్ శాసనం — సముద్రగుప్తుడి విజయాల గురించి తెలుపుతుంది. ఈ శాసనాన్ని హరసేనుడు రచించాడు.
- ★ చేజేర్ల శాసనం — కందరుడు వేయించాడు. కందరుడి విజయాల గురించి వివరిస్తుంది.
- ★ బయ్యారం చెరువు శాసనం — దీన్ని గణపతి దేవుని సోదరి మైలాంబ వేయించింది.
- ★ జునాఘడ్ శాసనం — రుద్రదమనుడు వేయించాడు.
- ★ భట్టిప్రోలు శాసనం — కుబేరకుడనే యక్షరాజు వేయించాడు. శాతవాహనుల కాలంలో నిగమ సభల గురించి ఈ శాసనం తెలియజేస్తుంది.
- ★ ఉత్తర మేరూర్ శాసనం — మొదటి పరాంతకుని గురించి వివరిస్తుంది. ఈ శాసనం దక్షిణ భారతదేశంలో చోళుల కాలంలో గ్రామీణ ప్రభుత్వాలు వర్ణిల్చాయని తెలుపుతుంది.
- ★ అద్దంకి శాసనం — పాండురంగడు వేయించిన తొలి తెలుగు శాసనం.

ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు

1. శాతవాహన వంశ స్థాపకుడు ఎవరు?
 - 1) శ్రీగుప్తుడు
 - 2) వాసుదేవుడు
 - 3) శ్రీముఖుడు
 - 4) సింహవిష్ణువు
2. పల్లవుల రాజధాని ఏది?
 - 1) కంచి
 - 2) వాతాపి
 - 3) వేంగి
 - 4) కళ్యాణి
3. చోళుల రాజధాని?
 - 1) ధాన్యకటకం
 - 2) తంజావూరు
 - 3) కనోజ్
 - 4) వేంగి
4. 'ఇండికా' గ్రంథ రచయిత ఎవరు?
 - 1) కౌటిల్యుడు
 - 2) పాణిని
 - 3) మెగస్తనీస్
 - 4) బాదామి
5. 'కిరాతార్జునీయం' గ్రంథ రచయిత ఎవరు?
 - 1) భారవి
 - 2) బీల్హణుడు
 - 3) పతంజలి
 - 4) విష్ణుశర్మ
6. ఆర్థశాస్త్రం గ్రంథ రచయిత?
 - 1) కాళిదాసు
 - 2) కౌటిల్యుడు
 - 3) ఆర్యభట్టు
 - 4) మెగస్తనీస్
7. విజయనగర సామ్రాజ్య రాజధాని ఏది?
 - 1) ఎల్లోరా
 - 2) తంజావూరు
 - 3) హంపి
 - 4) రాయ్ఘడ్
8. బుద్ధ చరిత్ర గ్రంథ రచయిత?
 - 1) నాగార్జునుడు
 - 2) అశ్వఘోషుడు
 - 3) వసుమిత్రుడు
 - 4) శూద్రకుడు
9. విశిష్టాద్వైతం ప్రభోదించింది ఎవరు?
 - 1) శంకరాచార్యులు
 - 2) రామానుజాచార్యులు
 - 3) వల్లభాచార్యులు
 - 4) నింబార్కాచార్యులు
10. హాతిగుంపు శాసనాన్ని వేయించింది?
 - 1) ఖారవేలుడు
 - 2) హరసేనుడు
 - 3) కందరుడు
 - 4) మైలాంబ
11. పాహియాన్ ఏ దేశానికి చెందిన యాత్రికుడు?
 - 1) చైనా
 - 2) ఇరాన్
 - 3) ఇటలీ
 - 4) పర్షియా
12. గాఢాసప్తశతి రచయిత ఎవరు?
 - 1) కనిష్కుడు
 - 2) హాలుడు
 - 3) కాళిదాసు
 - 4) భరతుడు

13. నీతిసారం గ్రంథ రచయిత ఎవరు?

- 1) కామందకుడు 2) హరిసేనుడు 3) కల్పణుడు 4) పతంజలి

14. మైసూర్ సంస్థాన స్థాపకుడు ఎవరు?

- 1) హైదరాళీ 2) బహున్షా 3) వర్ధీఖాన్ 4) శివాజీ

జవాబులు

1-3; 2-1; 3-2; 4-3; 5-1; 6-2; 7-3; 8-2; 9-2; 10-1; 11-1; 12-2; 13-1; 14-1.

రచయిత : అమరనేని కృష్ణ